

Недеља имунизације у Европском региону СЗО

„ ВАКЦИНЕ ШТИТЕ “

24.04. - 30.04.2017. године

Недеља имунизације је годишњи догађај чији је општи циљ повећање обухвата имунизацијом јачањем уверења о потреби заштите сваког детета/особе од болести које се могу спречити вакцинацијом, са посебним акцентом на децу из тешко доступних вулнерабилних и маргинализованих група.

Обележаваће ове дванаесте недеље по реду у Европском региону обележава се истовремено у свим регионима СЗО. Ова недеља је координирана од стране Регионалне канцеларије СЗО за Европу у сарадњи са земљама чланицама и партнерима у циљу повећања обухвата и изградњи позитивних ставова у вези неопходности имунизације. **Имунизација је резултат колективне одговорности. Учините све да Ви и чланови Ваше породице будете правовремено и потпуно вакцинисани..**

Имунизација је једна од најуспешнијих јавно здравствених иницијатива. Имунизацијом се превенирају болести, компликације и смртни исходи од вакцинама превентабилних болести укључујући рак грлића материце, дифтерију, хепатитис Б, морбиле, заушке, велики кашаљ, запаљење плућа, дечију парализу, проливе изазване ротавирусом, рубелу и тетанус.

Сваке године се региструје **2-3 милиона смртних исхода од дифтерије, тетануса, великог кашља и малих богиња код невакцинисаних лица**, а највише код деце испод 5 година живота. Процењује се да сваке године **остане невакцинисано 18,7 милиона деце у свету**, основним вакцинама према проширеном програму имунизације.

Имунизација је допринела искорењивању великих богиња и доприноси искорењивању дечије парализе.

У 2017. години навршава се 19 година од последњег регистрованог аутохтоног случаја дечије парализе изазваног дивљим полиовирусом у Европском региону СЗО (Турска 1998.). Све земље региона стекле су **статус земаља без полиомијелитиса у јуну 2002. године.**

Према подацима СЗО, укупан **број пријављених случајева дечије парализе на глобалном нивоу у 2016. години износио је 37 у односу на 350.000 из 1988. године (редукција 99%).** Ово је до сада најмањи број регистрованих случајева дечије парализе и сви су изазвани дивљим вирусом полиомијелитиса тип 1. **Полиомијелитис се ендемски одржава само у три земље у свету (Пакистан, Авганистан и Нигерија).**

Захваљујући глобалним напорима и стратегијама у процесу искорењивања дечије парализе, **процењује се да је сваке године у последњих 10 година спречено регистровање по 200.000 нових случајева болести у свету.** Процењује се да је око **1,5 милиона смртних исхода деце узраста до 5 година живота спречено захваљујући примени вакцине.**

Око 80% светске популације живи у регионима који су сертифицирани од стране СЗО, да су ослобођени од дечије парализе. Данас **око 13 милиона људи је способно да хода, што чини број оних који би по проценама био парализан да није било вакцинације.** Најважнији бенефит и успех је да ниједно дете на свету не доживи тешке последице болести - доживотну парализу.

Пре увођења вакцине против малих богиња, која је у примени скоро 50 година, **процењује се да је годишње умирало око 2,6 милиона особа.**

У 2015. години, 85% деце у свету је примило једну дозу вакцине против малих богиња до свог другог рођендана, у односу на 73% 2000. године. У истом периоду је регистрована и редукција смртних исхода за 79%, а процењује се да је и **спречено 20,3 милиона смртних исхода применом вакцине.** У 2015. години је регистровано **134.200 смртних исхода морбила, око 367 сваког дана, односно 15 сваког сата.** Код једног детета од двадесет оболелих мале богиње изазивају запаљење плућа, а од сваких хиљаду деце која добију мале богиње, једно или двоје ће умрети.

У 2016. години је 89% деце примило једну дозу вакцине против малих богиња (86% у Пироту, 88% у Белој Паланци и 100% у Димитровграду и Бабушници) док је у 7. години пред полазак у школу обухват 97,7%. Задњих неколико година региструје се пад обухвата у другој години живота.

У претходној години пријављено је **4484 случаја морбила у земљама ЕУ.** У 2016. години регистроване су епидемије у Француској, Ирској, Енглеској и Велсу, као и Италији, а епидемије су у току у **Аустрији, Немачкој, Италији и Румунији.**

Од почетка епидемије морбила у **Румунији почетком 2016. године пријављено је 4205 случајева са 18 смртних исхода** (особе које су биле имунокомпромитоване или са неким коморбидитетом).

У 2/3 од 53 земље Европског региона СЗО прекинута је трансмисија морбила, а у 24 тај прекид траје дуже од 36 месеци. У 14 земаља морбили се одржавају ендемоепидемијски. Од почетка ове године у 7 од 14 ових земаља региструје се оболевање (Француска, Немачка, Италија, Пољска, Румунија, Швајцарска, Украјина).

Иако се процес елиминације морбила континуирано спроводи у земљама ЕУ, у областима са ниским обухватом региструју се епидемије у општој популацији и међу здравственим радницима.

У 1997. години регистрована је последња већа епидемија морбила у Р. Србији, на територији Косова и Метохије са 3948 оболелих и 7 смртних исхода (последњи регистровани смртни исходи од морбила у Републици Србији). Стопа инциденције након 1998. године континуирано бележи тренд опадања, да би дошло до пораста у 2007. години због епидемије морбила у Војводини. Након ове епидемије, због пада обухвата вакцином и нагомилавања осетљиве популације, региструјемо нове епидемије 2010/2011 као и 2014/2015 године. У току је епидемија морбила у граду Крушевцу.

И даље је неопходно радити на основним стратегијама према плану активности елиминације морбила: **достизању и одржавању обухвата преко 95%**, спроводити допунске имунизације невакцинисаних и непотпуно вакцинисаних лица, како би се достигао циљ елиминације морбила у најмање 5 региона СЗО до краја 2020. године.

Драматичан пад оболевања од вакцина превентабилних болести доведи у позицију неке заразне болести да се оне сматрају делом прошлости у Европи. Насупрот томе, близу милион особа у Европском региону СЗО није вакцинисано основним вакцинама и болести које се могу превенирати вакцинацијом континуирано изазивају оболевање, компликације/секвеле и чак смртне исходе.

У претходним годинама, земље Европског региона су суочене са епидемијама **малих богиња, рубеле, заушака** које се јављају код осетљиве популације која није вакцинисана или није вакцинисана на време. Како заразне болести не познају границе епидемије се шире из земље у земљу.

Имунизација мора бити приоритет због 7 кључних разлога:

- 1. Имунизација спасава животе**
- 2. Имунизација је основно право, али није доступно свима**
- 3. Епидемије представљају озбиљне претње**
- 4. Заразне болести могу да изазову смртни исход**
- 5. Заразне болести се могу контролисати и одстранити**
- 6. Имунизација је исплатива јавно здравствена мера**
- 7. Деца у здравственим системима треба обезбедити безбедну, ефективну, доступну и ефикасну вакцину**

Пошто епидемије малих богиња и импортовање дивљег вируса дечије парализе представљају и даље заједничке претње у области заразних болести које се могу спречити имунизацијом за земље Европског региона СЗО, неопходно је интензивирати све активности предвиђене плановима активности на одржавању статуса одржавања земље без дечије парализе и елиминације малих богиња у Републици Србији.

Вакцине су временом постале жртве свога успеха, јер се не “виде“ оболели од тих болести, већ само они који нису имали прилику да оболе, јер су вакцинисани.

Достизање и одржавање колективног имунитета популације против заразних болести болести вакцинацијом је суштина заједничких напора у свим земљама света.
